

Sensorveiledning SØK 2008 – Våren 2018

Oppgave 1

Oppgaven kan løses ved hjelp av modellen i Rosen og Gaynor, side 338-341, og på side 43-70 i power points til kapittel 15. Modellen er godt egnet til å kaste lys over problemstillingen fordi den dreier seg om en innsatsfaktor som beskattes i én bransje, men ikke i den andre bransjen. For eksempel kan man kalle innsatsfaktoren for arbeidskraft, mens bransjen uten beskatning defineres som den uregistrerte økonomien og bransjen med beskatning defineres som den registrerte delen av økonomien.

I modellen som begynner på side 43 i power points diskuteres først markedslikevekten når ingen av bransjene beskattes. Det er ikke spurt om dette i oppgaven. Kandidaten kan derfor gå rett på side 50, som beskriver en økonomi med beskatning bare av arbeidskraften i én bransje. (Men variablene må selvfølgelig defineres.)

Dødvektstapet blir det fargete arealet i figur 15.9. Pareto-optimal tilpasning vil være i punkt a der verdiene til arbeidskraftens grenseprodukt er like i de to bransjene. Dødvektstapet skyldes at for mye arbeidskraft brukes i den uregistrerte økonomien.

NB. Dødvektstapet skyldes ikke manglende skatteinnbetaling. Skatteinnbetalingen i seg selv er en overføring mellom aktører i samfunnet og gir ikke velferdstap. Tapet skyldes at arbeidskraften går til den uregistrerte delen av økonomien for å unngå beskatning og det er endringen av bruken av arbeidskraft som forårsaker tapet. En annen måte å si det på er at det oppstår en negativ eksternalitet ved at arbeidstakerne reduserer sin skatt uten å ta hensyn til tapet i form av lavere skatteinntekter for resten av samfunnet.

Oppgave 2

Stoffet er behandlet i Rosen og Gaynor, side 366-368, og på side 60-67 i power points til kapittel 16. Modellen på side 366-368 i læreboka og på side 60-67 i power points er egnet til

å besvare oppgaven. Modellen analyserer et individ. Omfanget av skatteunndragelse i et land avhenger av summen av skatteunndragelse som individene velger.

Besvarelsen bør skille mellom en indre løsning der skatteunndragelse finner sted og en hjørneløsning uten skatteunndragelse. I den indre løsningen vil omfanget av skatteunndragelse avhenge av marginalsattesatsen på inntekt, sannsynligheten for å bli oppdaget og straffen hvis man blir oppdaget. De samme faktorene avgjør om det vil eksistere en hjørneløsning uten skatteunndragelse.

I modellen er straffen ved unndragelse, $C(R)$, definert som skattebeløpet som må betales tilbake pluss eventuell straffeskatt. Det er også mulig å definere $C(R)$ som bare straffeskatten, men da må modellen justeres.

Momenter som ikke fanges opp i modellen og som kan bidra til å øke eller redusere omfanget av skatteunndragelse er beskrevet på side 368 i læreboka og side 67 i power points.

Oppgave 3

- a) Velferdstapet er størst hvis etterspørselen er elastisk (følsom for prisendringer) siden da vil avgiften gi en stor endring i kvantum, og det er kvantumseffekten av avgiften som bestemmer hvor stort avviket fra Pareto-optimum blir. Dette er diskutert i forbindelse med Ramsey-regelen på side 348-351 i Rosen og Gaynor, kapittel 16.
- b) Siden tilbudet er fullstendig elastisk, vil tilbudskurven skifte vertikalt med 2 kr. Ny omsetning blir $X = 30$ og ny pris = 3. Skatteinntekt = 60. Velferdstap = $80 - 60 = 20$.
- c) Hvis begge varer skattes med 1 kr vil omsetning bli $X = 40$ og $Y = 20$. Skatteinntekt = 60. Velferdstap = $(45 + 30) - 60 = 15$.